
ליובל השבעים של הסופר מרדכי עובדיהו

אדוני העורך,

לא סופר אנו ולא בן סופר, בלתי־אם אחד הקוראים הנאמנים, ואם באתי הפעם לבקש מידת הכנסת אורחים בכתב־עת ספרותי למהדרין, הריני מעז לעשות זאת רק משום שהגורל (הטוב) מינה לי להיות עֶרְךָ־אֶה־נַעֲשֶׂה לְסוֹפֵר, נושא רשימתי זו ולתרומתו לחוליה אחת בשרשרת הספרות, נחלתו של מעמד מסוים אחד.

על מרדכי עובדיהו ופעלו כמספר, כמבקר ספרותי וכמתנך דורות לאהבת הלשון והספרות, יכתבו — וכותבים — מומחים לדבר. ברם פעלו כעורך ספרות רפואית אינו ידוע ברבים, ובקדעי את קירבתו הנפשית אל האכסניה המכובדת שלכם, שהוא גם פוקדה תכופות מפרי עטו — אמרתי: אוסיף נופך שישלים את דמותו כסופר וכארם.

שיחק המזל לישוב הישן ולאנשי העליה השניה והשלישית והם זכו לפמליה מפוארת של רופאים גדולים לא רק במומחיות מקצועית ובמידות תרומיות, אלא גם באהבת הלשון העברית וברצון עז להרחיב גבולותיה במקצועם. עם פמליה זו נמנים ד"ר א. מ. מויא, המשורר ד"ר שאול טשרניחובסקי, ד"ר י. אבן־אודם, ד"ר יעקב רותם, ד"ר מ. שכטר, ד"ר א.ר. פרידמן, ד"ר מ. איינהורן, ד"ר אשר גולדשטיין וד"ר יוסף מאיר.

קופת־החולים של הסתדרות העוברים הכללית, המבטיחה עזרה רפואית לרוב האוכלוסיה בארץ ישראל, דאגה למיום הינסדה לקשר הדוק עם רבנות חבריה ולצורך זה הועידה ירחון בשם

„איתנים“, ואילו לצוות אלפי רופאיה נועד כתב־העת „דפים רפואיים“, שעם עורכיו נמנו גדולי הרופאים בארץ. משהורגש הצורך בעריכה רפואית מדעית הוזמן למערכת הסופר מרדכי עובדיהו. לימים נתחוו, כי כתב־עת זה נועד לו תפקיד מסוים בקליטת עולים חדשים. משהתחיל הצפעוני הנאצי להתנכל ליהודים בגרמניה, נהרו גלי עולים למדינת ישראל, ובהם רופאים ועובדי־רפואה, יוצאי אסכולות גרמניה, אוסטריה ושאר ארצות. רובם נקלטו במוסד הרפואי הגדול שבמדינה, קופת־חולים הכללית, אך התקשותם בדיבור ובקריאה עברית עמדה להם למכשול. מתוך מגמה להקל את קליטתם המקצועית־תרבותית, נולד הרעיון להשתמש לצורך זה גם בכתב־העת „דפים רפואיים“, דהיינו: להקצות בכל חוברת מדור נרחב לדוגמאות של תולדות־מחלה, בדיקות־מעבדה, שיקופי־רנטגן, אבחנות, רישום־תרופות, שאלות ותשובות. כל אלה בשפה הגרמנית ולצדם תרגום מדויק לעברית מנוקדת. מדור זה היה עזר רב לרופאים בראשית צעדיהם במרפאות, במעבדות ובבתי־החולים בטרם למדו להרצות מימצאיהם בעברית. אולם כאן נתגלה כי לעטות נוסח עברי לקטעים שבלשון הגרמנית, המשובצת מונחים, מושגים ומטבעות לשון לטיניים, שבהם משופעת הרפואה החדשה, היא משימה כבדה, וכאן הגיעה שעתו של מרדכי עובדיהו, העורך הספרותי־רפואי. כמצויד בידיעת לשונות לעז ובבקיאות במקורותינו ומחונן כחוש ביקורת של מה להקבר ומה לזרות, הוטל עליו לצלול למכמני ספרותנו העתיקה, להעלות גזים ולהתאימם לצרכים המודרניים או לבראם בריאה חדשה. ואכן, האתגר קָסם לו והוא חרש, זרע וקצר בשדה זה עד הגיעו לגימלאות. עד כאן כמדע הרפואי, אך גם ממסכת חולין של עניני סער ועזרה סוציאלית, בנות־לוויה של המנגנון הרפואי, לא משך ידו, חידש מונחים וניבים, ועם קום המדינה ואנשי מדע ישבו על מדוכת הבטחון הסוציאלי המתקדם, סייע בדבר עובדיהו, כמחדש בעל טעם, וכל עשיה שלו — תוך יחסי־אנוש רוויי אחזה ועין יפה. ובהגיעו לגיל השיבה יבורך:

— כן תוסיף, לשמחת כל מכיריך־מוקיריך!

מ. בניהו